

Уміть, гитайте, і гужоту научайтесь, і свого не цурайтесь. /Т. Шевченко/

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА

№ 5-6
(1117-1118)
Лютий
2023 року

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА

Видається
з грудня
1993 року

Дякуємо за допомогу нашим литовським друзям!

«Те, що ми робимо – дуже важливо. Фактично це не лише внесок для допомоги комусь – ми допомагаємо й самим собі», – зазначила вона.

• У Литві завершився марафон «Radarom!», під час якого зібрали 14 мільйонів євро. За ці кошти планують придбати 14 тактичних радарів для української протиповітряної оборони. Президент Литви Гітанас Науседа теж долучився до акції: «Ця війна змінила нас усіх – вона змінила Україну, змінила Європу, змінила увесь світ».

Прем'єрка Інґріда Шимоніте зазначила, що Литва – одна з небагатьох країн з такими успішними масовими зборами коштів для підтримки України через низові ініціативи.

• Литовці за одну годину зібрали понад мільйон євро на радари для ЗСУ.

Аби заохотити людей донатити, литовська ІТ-компанія «Tesonet» пообіцяла подвоїти внески, зроблені протягом «щасливої години» з 8 до 9 ранку.

У результаті люди надіслали 1,006 мільйон євро. Компанія подвоїла кошти до 2,012 мільйонів євро.

• Актор Леонардо Ді Капріо зробив внесок до Фондації Олени Зеленської.

Суму внеску не розголошують, але відомо, що кошти використовують для допомоги дітям, які найбільше постраждали від війни.

«Хоч іскру кожен. Іскру – кожен. Всі разом – буде Україна»

Наталка НІКУЛІНА

• Дніпriansки склади з карток слово «Воля», а потім – Прапор України. У Дніпрі вшанували пам'ять Небесної сотні. Акцію провели 20 лютого – саме цього дня дев'ять років тому, під час Революції Гідності, загинуло найбільше людей – учасників Євромайдану.

• До Дня Героїв Небесної Сотні у громадах Дніпропетровщини провели тематичні заходи: книжкові виставки, концерти-присвяти, вистави, онлайн-вікторини, бесіди з ветеранами, години мужності та перегляди фільмів.

✓ У Будинку органної та камерної музики виконали «Органову рапсодію».

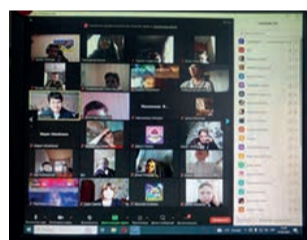
✓ В обласній дитячій бібліотеці Героям Небесної Сотні присвятили книжкову виставку. Для маленьких відвідувачів підготували віртуальний екскурс в історію та перегляд документальних фільмів «Небесна сотня» та «Зима нас змінила».

✓ У бібліотеці для молоді імені Светлова відкрили книжкову інсталяцію та презентували твори письменників Придніпров'я: «Слово – це зброя!». Провели і дистанційний вокальний майстер-клас «Українські героїчні пісні».

✓ В обласній науковій бібліотеці згадали тих, хто віддав своє життя за Незалежність та європейський вибір. Для студентів провели онлайн-вікторину та годину мужності «Лицарі небесної варти». А ще – зробили

перегляд періодичних видань «Небесна Сотня – обпалений цвіт України».

✓ Тематичні бесіди, перегляди фільмів та відеороликів організували для учнів Кам'янського і Криворізького музичних коледжів та Дніпровського коледжу культури.

✓ У державному музеї металургів України усі охочі могли поспілкуватися з ветеранами та учасниками АТО.

✓ У Дніпропетровському національному історичному музеї ім. Д. Яворницького науковиця Ірина Рева провела онлайн-лекцію «Дніпровський вимір Революції Гідності».

туром державного символу. Далі – склади за допомогою жовто-синіх стрічок слово «Воля».

• Понад 200 курсантів Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ взяли участь у патріотичній акції до Дня державного Герба. Майбутні правоохоронці вишикувалися спочатку за контуром державного символу.

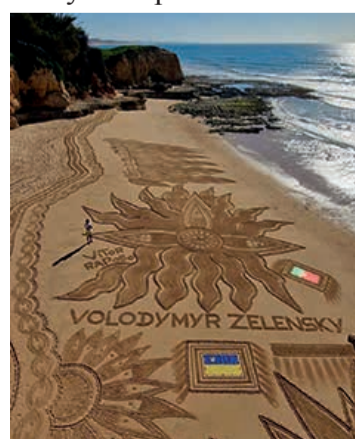
• Шестирічний Артем Кучер із Вінниці грає у шахи за гроші – хоче для солдатів купити танк і бронезилет.

«Я думаю, що тим, хто грає зі мною, – цікаво, бо в мене другий дорослий розряд. Хочу допомагати ЗСУ», – каже хлопець.

• 10-річна Аліса з Миколаєва продає печиво з передбаченнями, аби зібрати гроші на допомогу рідним Захисникам із Миколаївщини. Сім'я дівчинки переїхала на Кіровоградщину. Саме там можна побачити Алісу з печивом та українським Прапором на плечах. Цей Прапор – те, що їхня родина забрала із собою з Миколаєва. За кілька днів Аліса заробила понад 2 тисячі гривень і не планує зупинятися, адже зворотний зв'язок від людей неймовірний. Українці – неймовірні!

• Португалія. Картина на піску. Вітор Рапосо.

• Підвал у селі Ягідне Чернігівської області, де люди перебували місяць у полоні – на обкладинці авторитетного видання «Time».

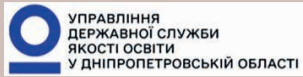
• «У лютому відправили нашим Захисникам ще 12 вантажівок.

Від нас усіх, від дніпрян. Чекаємо незабаром ще 36 маневрових, прохідних, надійних машин.

Загалом за цей рік Дніпровська міська рада забезпечила понад 600 одиниць техніки на потреби ЗСУ: пікапів, вантажівок, швидких, автобусів тощо.

Дніпро – місце сили і Місто вільних людей», – написав у своєму телеграмканалі міський голова Борис Філатов.

Звернення громадян

Організація роботи з розгляду звернень громадян є одним із важливих напрямків діяльності Державної служби якості освіти України та управління Державної служби якості освіти у Дніпропетровській області, спрямованим на захист конституційних прав і свобод людини і громадянина та посилення законності й порядку.

Управління Державної служби якості освіти у Дніпропетровській області розглядає звернення громадян з питань, що належать до його компетенції.

У разі виникнення запитань щодо доступу до якісної освіти, дотримання чинного законодавства про освіту, кожен охочий може звернутися до управління Державної служби якості освіти у Дніпропетровській області в один зі способів:

- надіслати звернення на електронну пошту: dnipro@sqe.gov.ua або на адресу: вул. Степана Бандери, буд 18, м. Дніпро, 49006;
- зателефонувати на «гарячу лінію»: (056) 785 64 65;
- викласти звернення на особистому прийомі (попередній запис за телефоном (056) 785 64 65).

Чітка організація роботи стосовно забезпечення розгляду письмових та усних звернень, отриманих поштою чи на особистому прийомі; своєчасне, об'єктивне і в повному обсязі вирішення кожного звернення; вжиття вичерпних заходів щодо задоволення обґрунтованих звернень та реальне поновлення порушених прав заявників підвищує довіру громадян до органу виконавчої влади України в галузі освіти.

Управління Державної служби якості освіти у Дніпропетровській області

День Героїв Небесної Сотні

20 лютого в Україні відзначається День Героїв Небесної Сотні. Дев'ять років тому в Києві на Майдані Незалежності почалися найтрагічніші події Революції Гідності – масові розстріли протестувальників. Загалом під час подій 2013-2014 років загинуло понад сто людей («Небесна Сотня»).

«Вони віддали життя за демократичну країну, де свою свободу та незалежність відстоюють до останнього подиху.

Сьогодні ми вшануємо пам'ять людей, які не побоялись злочинної влади. Ми пам'ятатимемо їхній подвиг і сміливість, які дали поштовх до боротьби, що триває зараз і обов'язково приведе до нашої Перемоги», – зазначив голова Дніпропетровської обласної ради Микола Лукашук.

Цього дня на Дніпровській алеї пам'яті Героїв Небесної Сотні та Загиблих Воїнів АТО зібрались військові,

волонтери, представники духовенства, обласної та міської влади. Пам'ять Героїв вшанували урочистим покладанням квітів та хвилиною мовчання.

«Герої Небесної Сотні змінили історію нашої країни, змінили нас самих та ставлення до українців в усьому світі. Вони віддали життя за віру в наше майбутнє і самостійний вибір України», – сказав начальник обласної військової адміністрації Сергій Лисак.

За інформацією Дніпропетровської обласної військової адміністрації

Десять малюнків і виробів школярів Дніпропетровщини відібрали на Всеукраїнський конкурс учнівської творчості

Ваврінок Анна 14р.

«Об'єднаймося ж, брати мої!»

«Нещодавно провели III обласний етап Шевченківського конкурсу. Обрали кращі роботи у двох номінаціях:

«Образотворче мистецтво» та «Декоративно-ужиткове мистецтво». Юні таланти представлятимуть нашу область у IV етапі конкурсу у Києві», – зазначила начальниця управління культури, туризму, національностей та релігій Дніпропетровської ОВА Наталія Першина.

На конкурс подали роботи учні мистецьких шкіл з понад десяти громад Дніпропетровщини. З них обрали 10 найкращих.

За підсумками IV етапу у Києві навесні оберуть двох переможців від кожної області. Вони отримають дипломи та подарунки. Роботи призерів опублікують в електронному каталозі на сайті Державного науково-методичного центру змісту культурно-мистецької освіти (<https://www.dnmczkmo.org.ua/>).

Конкурс відбувається вже 22-й рік поспіль. Його мета – популяризувати творчу спадщину і духовні цінності Кобзаря, сприяти національно-патріотичному вихованню молоді.

За інформацією ОВА

На початку лютого 2023 року закінчився третій (обласний) етап XXII Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості «Об'єднаймося ж, брати мої!», тема якого: «Народ мій е! Народ мій завжди буде! Ніхто не перекреслить мій народ!».

На конкурс надійшло майже 80 робіт, колективних та індивідуальних, суто дослідницьких і творчих. Спільною рисою усіх робіт була надзвичайна емоційність. Саме тому більшість робіт у номінації «Історія України і державотворення» не відповідала встановленим вимогам. Роботи-дослідження вражали різноманіттям обраних напрямів.

Зокрема, про діяльність добровольців-парамедиків, жінок у лавах Українських січових стрільців, феномен українського воїнства, історію та значення тактичного знаку «білий хрест» на військовій техніці. Чимало робіт присвячено спогадам про учасників АТО/ООС, проте майже всі вони описово-публіцистичні.

Деяко одноманітними постали творчі роботи учнівських колективів та окремих учнів у номінації «Література». Але беззаперечно те, що в них щиро і яскраво висвітлено патріотизм та самовідданість, дух українського воїнства.

Присемною несподіванкою стали роботи здобувачів освіти фахових коледжів області.

Протокол результатів регіонального етапу розміщено на сайті Академії (<https://www.dano.dp.ua/diyalnist/intelektualnizmahannia>).

Ірина КАРПАНЬ,
доцент кафедри соціально-гуманітарної освіти Академії,
секретар журі

Нова послуга на порталі Дія

Завдяки новому сервісу батьки зможуть не ходити до установ соціального захисту населення, а подати заяву про отримання допомоги дистанційно.

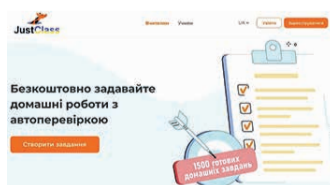
Держава надаватиме матеріальну підтримку деяким категоріям батьків, а саме: особам, які всиновили дитину; людям, які доглядають за хворою дитиною; особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю; одиноким матерям або батькам, які не перебувають у шлюбі.

Наразі проводиться тестування через телеграм-бот. Долучайтеся за посиланням: [@diia_beta_bot](https://t.me/diia_beta_bot).

Основна перевага нової функції – це швидке та зручне оформлення соціальних послуг для населення.

До уваги охочих долучитися до тестування: буде необхідний електронний підпис або Дія.Підпис.

За інформацією Дніпропетровської обласної ради

В Україні запустили безкоштовну платформу «Just Class», на якій вчителі зможуть задавати домашні завдання онлайн. Для цього педагог має обрати завдання з бази, де є 1500 інтерактивних вправ, і надіслати учням згенероване посилання.

Відвідати платформу: <http://bit.ly/3jkzjsb>.

Платформа «Just Class»

Можливості ресурсу:

- автоматично перевіряє й оцінює виконані домашні завдання;
- вправи гейміфіковані: кожна містить аудіо, відео чи фото та цікаву навчальну механіку, що занурює учнів у навчальний процес;
- допомагає припинити списування в класі: вчителі можуть визначити час на виконання домашніх завдань, щоб

учні не мали змоги шукати правильні відповіді в інтернеті або радитися з однокласниками;

– зберігає оцінки в особистому кабінеті вчителя й учнів;

– можна приховати правильні відповіді після виконання завдання, щоб учні не ділилися ними із паралельними класами тощо.

Telegram-канал «Школа_інфо»

Рух не можна зупинити!

Урочистий захід присвятили Міжнародному Дню дівчат і жінок у науці. Відзначення найкращих педагогів у STEAM-освіті області відбулося неформально і творчо, учасників нагородили грамотами голови обласної ради та подяками Федерації організацій роботодавців Дніпропетровщини.

«Незважаючи на складні часи для нашої країни, жінки-викладачі технічних дисциплін знаходять час і можливості для наукової творчості, спрямовуючи свій професійний потенціал та ентузіазм на закладання фундаменту відбудови післявоєнної успішної України», – зазначила начальник управління гуманітарної, соціально-культурної сфери та освіти, депутат обласної ради Лілія Гиренко.

Організатори заходу підготували для викладачів ознайомлення з навичками емоційного розвантаження від криворізького художника Анатолія Лабунського, в.о.

директора Криворізької СЗШ № 19, перегляд виставки його картин, а також розіграш подарунків – першого брендovanого продукту від проекту «STEAM на Дніпрі» і Центру компетенцій ФОРД.

«Я щиро вдячний всім присутнім, а особливо – завідувачу кафедри управління інформаційно-освітніми проектами Дніпровської академії неперервної освіти Оксані Бутурліній, за пропагування важливості технічної освіти для майбутнього України, підвищення престижу STEAM-освіти серед молоді», – наголосив голова ФОРД Віктор Сергєєв.

Учасники заходу висловили вдячність за можливість поспілкуватися, адже такі зустрічі надихають на подолання труднощів сьогодення.

За інформацією Дніпропетровської обласної ради

STEM – це наш драйвер для майбутнього.

10 лютого пересвідчилися у цьому на зустрічі зі спільнотою STEM, нашою STEM-родиною (з 2016 року в області наукове керів-

ництво STEM-проектom здійснює Дніпровська академія неперервної освіти).

Отримали неймовірну радість від єднання з прекрасним, адже захід відбувся в сучасному арт-просторі Floyd, де експонуються роботи криворізького митця, нашого колеги Анатолія Лабунського.

Це було задоволення від спілкування з однодумцями.

А ще сюрприз від «STEAM на Дніпрі» та Центру компетенцій ФОРД – перший брендований продукт – Dnipro STEM Team. (До речі, символічно, що представлений продукт виготовлено спільно з Дніпровською компанією «She is»).

І, звичайно ж, нагороди для кращих STEM-педагогів з нагоди Дня дівчат і жінок у науці та старту європейської кампанії STEM «Discovery Campaign».

Вдячні Дніпропетровській обласній раді та Федерації організацій роботодавців Дніпропетровщини за визнання внеску STEM-спільноти у розвиток людського капіталу регіону.

Особиста подяка депутату обласної ради, начальнику управління з питань гуманітарної, соціально-культурної сфери та освіти виконавчого апарату Дніпропетровської обласної ради Лілії Гиренко та голові ФОРД Віктору Сергєєву.

Такі заходи є живильною силою та великим натхненням і для організаторів, і для учасників.

Тож, до нових дивовижних зустрічей!

Оксана БУТУРЛІНА,
завідувач кафедри управління інформаційно-освітніми проектами Академії, доцент, кандидат філософських наук

Школа молодого вчителя «Від спеціаліста до майстра»

Молодому вчителю стати майстром не просто. Подолання цього складного шляху залежить від особистісних якостей вчителя та його професійних знань, отриманих у закладі вищої освіти. Та чи не найважливішими є перші кроки професійного досвіду, умови роботи, колектив і підтримка колег.

Питання професійної підтримки молодих вчителів області (до 2-3-х років роботи) відповідно до плану роботи навчально-методичної лабораторії вивчення базових дисциплін Академії було темою «Школи адаптації молодого вчителя «Від спеціаліста до майстра»: робота фокусних груп з методичних проблем», що відбулася 12 січня 2023 року.

У навчально-методичній лабораторії вивчення базових дисциплін працювало дві фокус-групи. Одну з них – «Майстерню дистанційного уроку» – очолювала вчитель правознавства Криворізької СЗШ № 120, переможець обласного конкурсу «Учитель року – 2022» в номінації «Правознавство» Оксана Малюк. Молодих спеціалістів Дніпропетровщини вона запросила на

вебмайстер-клас «Педагогічна майстерня дистанційного уроку з правознавства: інструменти, технології, методики».

У програмі майстер-класу – інноваційні інструменти візуалізації навчального матеріалу на уроках правознавства; шляхи та ідеї створення комунікативного простору в дистанційному форматі навчання; обмін досвідом з питань цифрової творчості учнів на уроках правознавства.

Майстер-клас фокус-групи «Майстерня дистанційного уроку» можна подивитись у запису за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=VSU7BJLZLm8>.

Другу фокус-групу «Змішане навчання» очолювала вчитель історії та громадянської освіти Пушкарівського ліцею Верхньодніпровської міської ради, призерка фестивалю педагогічних інновацій «EDU_FEST Dnipro – 2022» в номінації «Громадянська та історична освіта» Олена Крайнік. Проблемою методичного обговорення було питання формування в учнів предметних компетентностей

відповідно до вимог Державного стандарту.

На своєму показовому занятті «Змішане навчання: пошук власної освітньої траєкторії» вчителька показала молодим вчителям довершені навички самостійного планування й організації уроку, ділилася досвідом пошуку й підбору потрібної інформації на основі використання технологій традиційного, електронного, дистанційного та мобільного навчання. Серед них: групова робота зі створення навчальних коміксів, пошукова та експериментальна діяльність у виготовленні елементів «віртуальної та доповненої реальності» (QR-кодів, інтерактивних плакатів та аркушів, мультимедійних презентацій тощо), проблемне та проектне навчання зі складання акаунтів фан-сторінок історичних осіб у соцмережах та ін.

Переглянути показове заняття фокус групи «Змішане навчання» можна за лінком: <https://www.youtube.com/watch?v=dTPrwGJLcDY>.

Зазначені теми є цікавими та затребуваними, адже сьогодення потребує оперативного реагування

педагогів для подолання труднощів в освітньому процесі, породжених змушеним переходом до дистанційного навчання під час карантину та воєнного стану.

До навчання молодих спеціалістів у цей день долучилися інші освітяни області: досвідчені вчителі історії та правознавства Дніпропетровщини, які обговорювали ці питання та цікавились методичними новинками, а також здобувачі освіти курсів підвищення кваліфікації, які на той час навчалися в нашій Академії.

Робота таких майстерень для вчителів історичного та громадянського спрямування планується й надалі.

Людмила БАЗИЛЕВСЬКА,
завідувач навчально-методичної лабораторії вивчення базових дисциплін Академії

4 лютого в дистанційній формі відбувся фінальний етап XIII Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка. Нашу обласність представляли 35 здобувачів освіти.

З вітальним словом до учасників звернувся уповноважений із захисту державної мови Тарас Кремінь, а також фахівці Дніпровської академії неперервної освіти, які координують проведення фінального етапу в Дніпропетровській області.

Цього ж дня роботи фіналістів надіслано до Києва. Чекаємо на успішні результати. Віримо в перемогу наших фіналістів.

Олена ФЕДІНА, доцент кафедри соціально-гуманітарної освіти Академії, кандидат філологічних наук

Конкурс імені Тараса Шевченка. Фінал

ПОСТАТЬ НА ТЛІ ЕПОХИ

Софія Федорівна Русова (дівоче прізвище Ліндфорс) (1856-1940) – українка не за походженням, а за покликанням. Вона народилася на українській землі, увібравши в себе всі болі, переживання й радощі українського народу. Її батько, Федір Ліндфорс, був шведом за походженням, а мати, Ганна Жерве – французенкою. Проте, все своє свідоме життя С. Русова ідентифікувала себе з українцями і вважала себе широкою українкою.

Народилася Софія Федорівна Русова у селі Олешня на Чернігівщині 18 лютого 1856 р., у заможній родині. З дев'яти років Софія Ліндфорс жила в Києві, закінчила із золотою медаллю Фундуклеївську гімназію, чудово грала на фортепіано і навіть думала про музичну кар'єру. Під впливом брата захопилася правом, хотіла вступати до університету на юридичний факультет. Але не склалося... зовсім інша доля їй судилася.

1871 р. сестри Софія та Марія Ліндфорс відкрили перший дитячий садок у Києві. Надалі Софія Ліндфорс пов'язала свою діяльність з педагогікою. Зазначимо, що перші приватні дитячі садки в Україні було створено 1866 р. в Одесі та Миколаєві. У Києві до 1871 р. такої форми роботи з дітьми не існувало. Готуючись відкрити дитячий садок, сестри Ліндфорс досконало вивчили праці з педагогіки й психології Ж.Ж. Руссо, А. Дістервега, Ф. Фребеля, Й.Г. Песталоцці. Характерною рисою Софії Ліндфорс ще з юних літ було постійне вивчення передових ідей та досвіду свого часу, їх творче переосмислення і використання на практиці.

Протягом 1870-х рр. у багатьох містах України виникають гуртки, так звані «громади», де зосередилися кращі інтелектуальні сили. «Громади» сприяли розвитку національної свідомості, проводили культурно-просвітницьку роботу серед народних мас: організували недільні школи, пропагували й видавали українську літературу, вивчали історію народу, побут і звичаї, збирали фольклор.

Найважливішою й найчисельнішою була Київська громада, яка об'єднала низку видатних діячів: В. Антоновича, М. Драгоманова, П. Житецького, П. Чубинського, М. Лисенка, М. Старицького, О. Русова, Ф. Вовка. Навколо них гуртувалися молоді талановиті сили. За ініціативою «Громади» створено українське наукове товариство під назвою «Південно-західна філія Російського географічного товариства», що об'єднало наукові сили всієї України в галузі дослідження етнографії, словесності, історії, мови та економіки.

1872 р. сестри Ліндфорс увійшли до української громади й цілковито віддалися культурно-освітній

роботі. Великий вплив на формування соціально-політичних поглядів Софії мала світоглядна позиція «громадівців». Взірцем честі, гідності, національної свідомості був для неї Михайло Драгоманов. Близьке знайомство з родинами Лисенків та Старицьких, навколо яких гуртувалася молода українська інтелігенція, зміцнювало прогресивні погляди й переконання, патріотичні почуття Софії Ліндфорс.

На зібраннях «Географічного товариства» Софія Федорівна познайомилася зі своїм майбутнім чоловіком, Олександром Русовим.

З 1878 р. 22-річна Софія Русова поринула в громадсько-політичні справи: збирала гроші для арештованих політичних в'язнів, видавала й переховувала заборонені твори української літератури. Протягом 1878-1900 рр. її п'ять разів заарештовували.

1889 року Русови переїзять до Києва і долучаються до роботи київського «Товариства грамотності». Члени товариства організували народні читання, лекції, літературно-музичні вечори, видавали художню літературу російською й українською мовами, науково-популярні брошури, забезпечували сільські школи навчальними посібниками та літературою для позакласного читання. Невдовзі за наказом міністра внутрішніх справ і голови жандармерії Русови, як «політично неблагонадійні», мусили покинути Україну. Родина на початку 1900-х років переїхала до Санкт-Петербурга, де на той час існувала українська громада й добродійне видавниче товариство. С. Русова долучилася до відродження української національної культури, освіти, працювала в Комісії, створеній Академією Наук для визначення статусу української мови.

На початку ХХ ст. помітну роль у пропаганді педагогічних ідей, поширенні досвіду роботи позашкільних закладів відіграла преса. Завдяки зусиллям «Просвіти», земств та інших організацій засновується низка періодичних видань,

на сторінках яких обговорювалися питання народної освіти. В Україні існувало 20 часописів, де мали змогу висловитись і представники революційно-демократичного напрямку. Вони обстоювали створення такої системи шкільної освіти, що задовольняла б потреби народних мас, щоб набуті в школі знання мали життєве, практичне значення. Особлива увага приділялась питанню організації освіти рідною мовою.

Перебуваючи в С.-Петербурзі, С. Русова і далі співпрацювала з київським «Товариством грамотності» та петербурзьким «Благодійним товариством видання загальнокорисних і дешевих книг». Завдяки їм були надруковані праці С. Русової «Божа іскра», «Оповідання про Рафаеля» (1904), «Серед виноградарів південної Франції» (1905), «Як люди живуть у Норвегії» (1906), «Український буквар» (1906). Основою цієї праці стали розробки одного з найвидатніших українських філологів Олександра Потебні, який ще у 1860-х роках працював над підручником для недільних шкіл. С. Русова доопрацювала рукопис, розширила матеріал для читання, проілюструвала текст малюнками. Це був сміливий крок, адже подібних підручників українською мовою царська цензура не пропускала. Окрім написання доповідних записок і статей на захист української мови та освіти, Софія Федорівна брала активну участь у створенні всеросійської та української учительських спілок для захисту прав вчителів і учнів на навчання рідною мовою.

1910 р. С. Русова стала співредактором першого україномовного педагогічного журналу «Світло». Як один з основних дописувачів журналу головну увагу зосереджувала на проблемі створення національної системи виховання й навчання. Русова знайомила освітянську громадськість зі здобутками світової педагогічної думки, систематично робила огляди російських педагогічних журналів,

інформувала про події в учительському житті. Проіснував журнал недовго, до початку Першої світової війни 1914-1918 рр., коли було заборонено видання україномовної преси. Однак і за цей короткий період (1910-1914) часопис відіграв виняткову роль у консолідації українських педагогів довкола ідеї національної школи, увійшов у історію педагогіки як трибуна для обговорення різних аспектів національної освіти, як одна з основних платформ становлення української методичної школи.

З початком війни С. Русова не полишила освітньої діяльності. Фребелівський інститут, де вона викладала педагогічні дисципліни, евакуювали до Саратова. Тут вона також читала лекції про організацію дитячих садків серед робітників міста, вела педагогічний практикум для слухачів інституту, працювала у складі новоствореного комітету для опіки над евакуйованими земляками. Після повернення з евакуації 1916 р. поновила роботу викладачем французької мови Комерційного інституту й знову читала курс педагогіки у Фребелівському інституті.

Події 1917-1921 рр. стали наступним етапом діяльності С. Русової. У березні 1917 р. утворилася Українська Центральна Рада. «Я увійшла в склад Центральної Ради й працювала більше в справах освітніх. Скрізь залунало гасло: рідна мова в рідній школі», – згадувала вона.

У цей час на місцях почали створюватись шкільні ради, комітети по народній освіті, народні будинки, до яких долучилися представники учительства, земств, міських дум тощо. Гостро постала проблема пошуку нових форм організації та управління освітою. С. Русова вважала, що це питання необхідно винести на колективне обговорення нарад і з'їздів й ініціювала проведення колективних форумів. Бувши прихильницею децентралізації управління освітою, вважала, що, будуючи нову систему управління освітою, необхідно створити і нові діяльні освітянські структури. Учителство активно взялося до справи, і вже на початку квітня 1917 р. відбувся I Всеукраїнський з'їзд учителів, що ухвалив рішення про утворення Всеукраїнської учительської спілки (ВУС), яку очолила С. Русова.

Далі – на стор. 5

Постать на тлі епохи

Закінчення. Початок на стор. 4

Софія Федорівна поринула у вирішення освітніх питань і проблем, пов'язаних із ними. У серпні 1917 р. відбувся Всеукраїнський професійний учительський з'їзд, який виробив план націоналізації освіти та організації українського вчительства. Тоді ж відбувся II з'їзд ВУС, де питання націоналізації освіти також було в центрі уваги. Русова активно обстоювала ідею українізації школи. Вона виступала з доповідями, писала праці, присвячені цьому питанню.

У період визвольних змагань 1917-1918 рр. С. Русова написала понад 15 праць, що узагальнювали її пропагували її досвід.

Після окупації України військами більшовицької Росії свідомі українська інтелігенція почала виїжджати за кордон. На початку 20-х рр. ХХ ст. центром української еміграції стала Чехословаччина: «Прага цілком несподівано стала центральним осередком української еміграції, що розсіялась після 1920 р. по всьому світу».

Слід зазначити, що Чехословаччина (ЧСР) створила сприятливі умови для емігрантів. Цим потрібно завдячувати президентові ЧСР Томашу Масарику, який не відвернувся від емігрантів із Російської імперії, допоміг їм облаштуватися на новому місці. Чехословацький уряд ухвалив рішення про підтримку емігрантів протягом тривалого часу, визначив характер цієї допомоги з орієнтацією на культурно-освітню галузь.

Серед емігрантів була й С.Ф. Русова. Вона й далі боролася за українську державність: брала активну участь у жіночому русі, громадській діяльності, писала нові педагогічні праці.

Софія Федорівна видрукувала низку підручників і посібників для студентів, які готувалися до педагогічної діяльності в дошкільних закладах для українських дітей. Зокрема, це «Теорія педагогіки на

основі психології», «Дидактика». 1922 р. С. Русова видала підручник «Географія. Європа. Позаєвропейські країни», 1924 р. – книгу «Теорія і практика дошкільного виховання».

Педагогічну працю С. Русова постійно поєднувала з громадською діяльністю, пов'язаною з опікою над жіноцтвом і дітьми.

Розглядаючи участь Софії Федорівни в жіночих організаціях, слід повернутися до часів УНР, адже саме тоді зародився український жіночий рух. Свідомі українські жінки вбачали подвійне завдання жіночих організацій – координувати діяльність жінок у країні й бути для них вікном в Європу через міжнародний жіночий рух.

Українська жіноча національна рада заснована 1920 р. у Кам'янці-Подільському, де на той час перебувала українська влада, витіснена з Києва більшовиками. Головною метою своєї діяльності ця нова жіноча організація ставила об'єднання всіх жіночих організацій в Україні і зв'язок з закордонними жіночими організаціями.

Після 1920 р. майже всі члени Жіночої ради опинились за кордоном. Вони вирішили скрізь, де б їм не довелося жити, засновувати свої філії – у Відні, Римі, Берліні, в Празі. Найдовше – 18 літ – існувала Празька філія на чолі з Софією Русовою.

Українська жіноча національна рада брала активну участь у празькому житті української еміграції, переважно допомагаючи молоді, жінкам і дітям як матеріально, так і морально, упорядковуючи літературні реферати та академії в честь видатних жінок – М. Вілінської, Н. Кобринської, Х. Алчевської, О. Кобилянської та ін. Надавали матеріальну поміч жінкам і дітям у таборі в Йозефові, допомагали молоді здобувати освіту. Згодом корисна праця випала з рук Української жіночої національної ради, але й не перейшла ні в чий інші.

Страшна апатія, яка охопила українську еміграцію в Празі, відбилася і на Жіночій раді – щороку зменшувалась кількість членів, за браком конкретної праці втрачалося значення засідань.

1934 р. С. Русова взяла участь у роботі Українського жіночого конгресу у Станіславі. Саме в цьому місті 1884 р. постало перше жіноче товариство «Товариство руських жінок», на чолі з Наталією Кобринською, письменницею й піонеркою жіночого руху серед українок. Станіславський конгрес започаткував оформлення Всесвітнього Союзу Українок. (Офіційно цей Союз постав 1937 р.) Він був заснований не для об'єднання українських жінок (воно вже було досягнуте), а для демонстрації їхньої єдності, такої важливої для розчленованого народу. Виникнення Всесвітнього Союзу українок відповідало традиції громадської праці організованого українського жіноцтва. Проголошення нової організації відбулося на з'їзді у Львові 9-10 жовтня 1937 р., в якому взяло участь понад триста делегаток. Софію Русову проголосили почесним членом Союзу.

Нацистська окупація Чехії у 1939 році та Друга світова війна вкрай негативно відбилася на умовах життя і діяльності української еміграції, що наклало свій відбиток на останні роки життя Софії Русової. Померла Софія Федорівна 5 лютого 1940 р. в Празі, трохи не доживши до свого 84-ліття.

Постать на тлі епохи... Софія Федорівна Русова... Вона стала фундатором української педагогіки, її ідеї детально вивчалися, вивчаються та застосовуються на практиці. Видано вибрані твори української просвітительки.

Софія Русова була справжнім педагогом, реформатором педагогічної науки в Україні, апостолом Правди й Науки.

Участь у діяльності Центральної Ради відкриває перед нами

свідому українку з викристалізованими ідеями української державності. Не відступилася С. Русова від своїх поглядів і при Гетьманаті, чітко підтримуючи українізацію освіти. Щиро вітала вона С. Петлюру та його перемоги, болюсно переживала поразки української армії. Софія Федорівна виявила себе справжньою патріоткою України. Вона не могла жити і працювати в Радянській Україні, не могла зректися своїх поглядів і переконань. І в еміграції щиро і плідно працювала на освітній та громадській нивах.

Софія Федорівна взяла активну участь у міжнародному жіночому русі, 19 років поспіль очолювала Українську жіночу національну раду, презентувала її за кордоном.

В незалежній Україні відроджуються імена діячів, які творили нашу історію. Серед них ім'я Софії Федорівни Русової. Освітняні пам'ятають й шанують цю видатну діячку. Саме тому, 28 липня 2005 року було затверджено нагрудний знак «Софія Русова» Міністерства освіти і науки України. Цим Нагрудним знаком нагороджуються наукові, науково-педагогічні і педагогічні працівники за вагомий особистий внесок у розвиток дошкільної та позашкільної освіти, які досягли значних успіхів у навчанні та вихованні молодого покоління, науковому та навчально-методичному забезпеченні дошкільної освіти, підготовці висококваліфікованих педагогічних працівників для дошкільних закладів освіти.

Віктор СИЧЕНКО,
ректор Дніпровської
академії неперервної освіти

Володимир Сосюра

Учитель

Учитель мій! Як ми тебе любили,
як слухали тебе в полоні юних мрій!
У пам'яті моїй тримає рокив сила
твій тихий карий зір і кашель твій сухий.
Ти нас повів, закохано і сміло,
в незнаний світ, чудесних повний чар.
В твоїх словах, що ми в серцях лишили,
пізнали ми любові й дружби жар.
Закони вод, вітрів, і хмар, і світла
одкрились нам у ті школярські дні.
З тобою наша молодість розквітла
і наших душ пориви огняні.

Твій добрий зір в моїй уяві лине...
Чи сніг летів, чи квітнув теплий май,
ти вчив любити подвиги людини,
красу труда й безсмертний рідний край...
Ось ти ідеши повільною ходою
і слухаєш, як день шумить життям,
а ми, малі, вітаємось з тобою,
і тепло так всміхаєшся ти нам.
Урок останній. Сонце над землею
світло нам. Ми радісні були.
І у життя тепло душі твоєї
ми крізь вітри й негоди понесли.

Василь Мефодійович, у скорботі
з нас не один заплакав і зітхнув,
коли в далекій рідній Третій Роті
на цвинтарі навіки ти заснув.

І хай з тих днів згубили лік ми рокам,
завжди – в бою, у розліті споруд –
для нас зоріє подвигом високим
твій корисний і благородний труд!

Максим Рильський

Квіти вчителям

В синьому тумані
В сині димовій
Яблука рум'яні,
Груші медові.
Линуть птичі зграї,
Шелестять гаї...
Школа відчиняє
Двері нам свої.
Вийдуть нас зустріти
Друзі-вчителі,
Принесім їм квіти
З рідної землі.

ВІРШІ ПРО ВЧИТЕЛЯ

Андрій Малишко

Пісня про вчительку

Сонечко встас, і шумить трава,
Бачу стежку, де проходиш ти, рідна ти,
Вчителько моя, зоре світова,
Вчителько моя, зоре світова.
Звідки виглядати,
Де тебе знайти?

На столі лежать зошитки малі,
Дітвора цебече золота, золота,
І летять, летять в небі журавлі.
Дзвоник ніби кличе
В молоді літа.

Скільки піросло й полетіло нас
На шляхи землі, в ясну блакить, у блакить.
А що в тебе знов та доріжка в клас,
Під вікном у школі
Явір той шумить.

Двох синів твоїх узяли фронти,
Воювали, не лічивши ран, тяжких ран.
В партизанську ніч посивіла ти,
Як в морозній сиві
Непожатиї лан.

Знов приходять юнь і шумить трава.
Пізнаю тебе я при вогні в наші дні,
Вчителько моя, зоре світова,
На Україні милій,
В рідній стороні.

Олена Швець-Васіна

Поради вчителя

Роки шкільні. Справжні твої учителі
Вчать доброти, рухають мрій кораблі.
Школа – це простір для вибору й роздуму,
Школа – коліска життєвого розуму
І надія Землі.

«Що вдаліні? Що в майбутті? – вчитель пита, –
Ревно учись, в небо дивись і зростаєш.
Якщо тебе збережу від гріховності,
І зі знаннями вкладаю світ духовності, –
В серці буде розмай!»

Гідно живи, в мудрість ввійди без метушні!
Тільки в житті не роззуби себе ти!
Смуток процань і образи забудуться,
Всі побажання, фантазії збудуться,
Й досягнеш висоти!»

ЩО ТАКЕ ШКОЛА СУПЕРГЕРОЇВ?

Школа супергероїв – це мережа освітніх центрів у лікарнях. Класи, де суперучителі завжди готові ділитися знаннями із малечю, яка лікується на стаціонарі. Простір, де живе дитинство та можна відірватися від процедур і діагностів.

Де ми перебуваємо?

До початку повномасштабної агресії Росії проти України, окрім столиці, наші школи працювали в Житомирі, Дніпрі, Харкові, Хмельницькому та Херсоні. Наразі ми відновили діяльність в Києві та Харкові, але віримо, що скоро супергерої зможуть повернутися до навчання і в інших містах, бо Україна єдина і незалежна.

Кого ми навчаємо?

До війни ми забезпечували #правонаосвіту дітям, що перебували в лікарнях протягом тривалого лікування. Зараз ми допомагаємо тим, хто постраждав внаслідок війни і перебуває в лікарні. Наші вчителі озброєні знаннями і готові до викликів. Ви можете звернутися до нас під час підготовки до НМТ, для індивідуальних занять або репетиторства в малій групі. Щоб стати супергероєм, необхідно зареєструватися на сайті.

Мене звати Євген і я – історик. Шість років викладаю свою улюблену науку школярам і абітурієнтам. За цей час встиг побачити різних дітей та різні умови для освіти: непрості виклики школи з робітничого району та комфорт приватного ліцею... Проте завжди ставив розуміння вище оцінок, старався

НАШІ УЧНІ – СУПЕРГЕРОЇ

Як стати супергероєм?

Ви можете зареєструвати свою дитину за посиланням у шапці профілю або написати нам в дірект. Ми зробимо все, аби допомогти дітям знайти своїх суперучителів.

Як ви можете допомогти?

Ми завжди раді бачити нових волонтерів у нашій команді, тож, якщо ви готові провести одноразове заняття чи стати супергероєм-вчителем, напишіть нам. Ви також можете розповісти про нас друзям або допомогти фінансово. Посилання на донат та іншу корисну інформацію: <https://linktr.ee/superheroesschool>

Поступово мережа наших освітніх центрів розширюється і ми потребуємо кваліфікованих кадрів. Тож запрошуємо до наших шкіл у Дніпрі:

- на базі закладу охорони здоров'я «Комунальне підприємство «Дніпропетровська обласна дитяча клінічна лікарня» Дніпропетровської обласної ради»;
- Освітній центр, розташований в закладі охорони здоров'я «Дніпропетровське обласне об'єднання «Фтизіатрія» Дніпропетровської обласної ради».

У зв'язку з масштабним розширенням ми зацікавлені у співпраці з освітянами, які готові працювати за сумісництвом у наших освітніх центрах у різних містах.

Звертайтеся до нас – скеруємо до відповідальних осіб. Або шукайте інформацію про конкретні вакансії від школи супергероїв на сайті <https://www.work.ua/>.

«Школа Супергероїв» – це Державна установа. Наша мета – надавати освітньо-виховні послуги пацієнтам дитячих лікарень, стимулювати у них інтерес до навчання (якщо його у деякого бракує) і мотивувати на позитивні зміни. Перебування в лікарні – це неабиякий дитячий стрес і хочеться докладати всіх зусиль, аби супергерої не лише лікувалися, але й навчалися і розвивалися на уроках. Це особливо актуально у воєнний час, коли навчальний процес у деяких областях України ускладнений. Подекуди навчання у лікарні – чи не єдина можливість для дітей набувати знання.

Інформація з фейсбук-сторінки «Школи Супергероїв»

Фейсбук: <https://www.facebook.com/superheroes.school>

Інстаграм: <https://www.instagram.com/superheroes.school/>

Дірект – вбудований месенджер для особистої та групової спілкування в соціальних мережах «Інстаграм», «Фейсбук» тощо.

ШКОЛА СУПЕРГЕРОЇВ! ЗАКОХУЄМО З ПЕРШОГО УРОКУ!

Вчитель для супергероїв

бути поруч, часто ставав другом, а іноді й був за батька. Ми всі, педагоги, такі – відірвані від буденності відчайдухи... Творці майбутнього, митці не завжди помітних шедеврів.

Коли я отримав запрошення до «Школи Супергероїв», то одразу погодився. Хоч і певною мірою був внутрішній страх. Ні підійти, ні сподобатися таким вимогливим учням, ні вимовити й слова та ковтати сльози... Моїх рідних бабусь забрав рак, друг лише нещодавно поборов

цю недугу. Але бажання допомогти ламало будь-які упередження.

Із перших занять я чимало зрозумів. Що хлопчик у перервах між хімотерапією може просто втомити тебе питаннями про Давній Єгипет. І це за декілька хвилин знайомства! Що в таких умовах десятикласниця майже дослівно пам'ятає твою розповідь і чекає на більше завдань. В її думках не білі стіни та крапельниці – вона мріє про екзамен та випуск. Жага до знань. Жага до життя...

Я щасливий долучитися до команди «Школи Супергероїв». Безмежно вдячний долі за те, що можу бути поруч. Бачити ті допитливі оченята та сяючі обличчя – це одне з того, що є найкращого у моєї професії.

Євген КРАВЧЕНКО, вчитель історії Освітнього центру державної установи «Школа Супергероїв» КП «Регіональний медичний центр родинного здоров'я» ДОР, приватного закладу освіти «Технічний ліцей»

31 січня 2023 року в Дніпровській академії неперервної освіти відбулася регіональна конференція

«Інклюзивне навчання в закладах освіти: виклики та реалії сьогодення»

До заходу долучилось понад 200 учасників. Надзвичайно насичена програма конференції містила два інформаційні блоки.

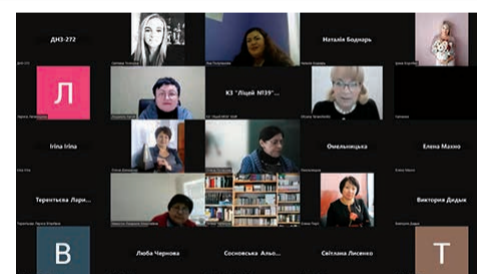
Блок 1. «Основні засади освіти дітей з особливими потребами у сучасних умовах». Відкрила роботу блоку доповідь Оксани Таранченко, головного наукового співробітника відділу освіти дітей з порушеннями слуху Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, доктора педагогічних наук, старшого наукового співробітника «Удосконалення професійного інструментарію в освіті дітей з ООП». Промовець зазначила, що під час реалізації нової парадигми освіти дітей з ООП доцільно використовувати ширші освітні технології, як інструментарій для всіх учасників. Ці технології разом складають потужний і дієвий інструментальний ресурс, що може

забезпечити належну якість послуг для дітей з ООП, а також подальший розвиток системи освіти загалом.

Продовженням теми повоєнних перспектив була доповідь «Інклюзія, породжена війною – виклик чи реалії?» Яни Полупанової, завідувачки ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти Дніпровської академії неперервної освіти. Вона окреслила головні виклики та проблеми у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами, спричинені війною, та акцентувала увагу на шляхах подолання стресу, надала посилання на матеріали для допомоги в практичній діяльності щодо навчання дітей із ООП в умовах воєнного стану.

Методист ресурсного центру Світлана Толошна розповіла про «Умови ефективності дистанційних корекційно-розвиткових занять» та наголосила на актуальних моделях таких занять.

Блок 2. «Досвід та перспективи розвитку інклюзивної освіти Дніпропетровщини» мав практичне значення, адже тут, у виступах директорів закладів загальної середньої освіти та інклюзивно-ресурсних центрів, провідних фахівців було представлено передовий педагогічний досвід у роботі з дітьми з ООП. Зокрема, Світлани Мартинець, директора Криворізького ІРЦ № 2 («Інклюзивний простір Криворіжжя»); Людмили Нагай, директора Кам'янського ліцею № 3 («Особливості та реалізація корекційних методик для дітей з особливими освітніми потребами дошкільного та молодшого шкільного віку в умовах дії воєнного стану»); Тетяни Четверик, асистента вчителя класу з інклюзивним навчанням НВО № 28 («Досвід упровадження інклюзивного навчання Комунального закладу освіти «Навчально-виховне об'єднання

№ 28 «гімназія-школа I ступеня – дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) – центр позашкільної роботи» Дніпровської міської ради»); Микити Корольова, практичного психолога Дніпровської СЗШ № 75 («Успішний приклад роботи практичного психолога з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах воєнного стану»).

Із матеріалами регіональної конференції можна ознайомитись за посиланням: <https://www.dano.dp.ua/diyalnist/naukovo-doslidna-robota/kalendar-konferentsii/2154-regionalna-konferentsiya-inklyuzivne-navchannya-v-zakladakh-osviti-vykliki-ta-realiji-sogodennya>.

Повний запис конференції – на ютуб-каналі Дніпровської академії неперервної освіти (<https://www.youtube.com/watch?v=lv2Y6oG1Se4>).

За інформацією ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти Академії

Діти створюють унікальну вишиванку для Залужного

16 лютого Національна бібліотека України для дітей разом із друзями та партнерами відзначила «День єднання». Подія зібрала сотні дітей і дорослих, адже гуртуватися, бути разом, підставляти друзям надійне плече в нинішніх умовах – запорука Перемоги, психологічного здоров'я і національної незламності.

Тішити, що на запрошення бібліотеки на свято завітали представники Міністерства оборони України, Генерального штабу ЗСУ, Національного музею історії України у Другій світовій війні та українського бренду одягу «Етнодім».

Відкрили урочистості актори читацького об'єднання театральної студії «Бібабо» з поетичною композицією «Що я скажу солдату Перемоги».

Читачам і гостям презентували новий проєкт «Вишиванка для Залужного». Його ініціювали українські діти-читачі, яких надихнув вишитий восени 2022 року рушник Перемоги. Розробив оригінальні орнаменти для вишиванки і надав матеріали (льон, нитки, голки, схеми, листівки) партнер бібліотеки – бренд українського одягу «Етнодім». Задум у тім, що діти з батьками та бібліотекарями вишиють унікальну рукотворну вишиванку для головнокомандувача ЗСУ. Розробляючи оригінальні орнаменти для неї, команда «Етнодіму» врахувала усі побажання дітей-читачів. На вишиванці символічно знайшли своє місце калина і дуб, книга і тризуб, фігури дітей під захистом воїнів ЗСУ, хрест і пшениця... Дизайн сорочки розробила Анна Фесенко (художниця декоративно-ужиткового мистецтва, дизайнерка бренду). Раніше Анна розробляла оригінальну сорочку для Президента Володимира Зеленського, унікальну вишиванку, присвячену «Розстріляному відродженню» та сорочку «Квіти України», присвячену модерністській будівлі в центрі Києва.

Вишиватиметься сорочка весело, з вірою у Перемогу, замолюючи та заспівуючи кожен стібок, як це колись робили наші предки, вишиваючи одяг-оберіг для своїх рідних. Вже маємо цілу колекцію створених нами співанок, наприклад:

***

*Хай береже Залужного сорочка-оберіг,
Живим хай кожен воїн ступить на поріг.*

***

*Генерал Залужний –
гордість Батьківщини.
Молиться за нього читацька родина.*

Алла Гордієнко, генеральний директор НБУ для дітей, вітаючи присутніх, щиро дякувала дітям за внесок у наближення великої Перемоги, партнерам, які підтримують патріотичні ініціативи бібліотеки і допомагають їх втілити, ЗСУ – за захист і можливість гуртуватися, радіти життю і сонцю.

Із 17 лютого кожен охочий може завітати до бібліотеки і долучитися до процесу вишивання. Завершити роботу планується до травня, щоб одягти готову сорочку Валерію Федоровичу в День вишиванки або День Героїв.

Співанку до «Вишиванки для Залужного» для усіх присутніх виконала молода скрипалька, переможниця багатьох міжнародних музичних конкурсів Мирослава Сологуб.

Представники бренду – керуючий партнер Іван Корнійчук та артменеджер Манана Глонті – розповіли дітям історію створення вишиванки і подарували для вишивання аж 3 сорочки різних розмірів із нанесеним малюнком. Радості читачів не було меж, адже тепер вони зможуть створити вишиванку не лише для головнокомандувача, а й для інших відомих в Україні людей.

Дуже тішить дітей-читачів підтримка військових. Міністерство оборони і Генеральний штаб завжди відгукуються на наші ініціативи. І хоча фронтові проблеми не дали змоги завітати на свято Валерію Залужному, проте він привітав дітей через представника Головного управління морально-психологічного забезпечення Збройних сил України полковника Володимира

Матвійчука. Володимир Петрович, звертаючись передусім до дітей, запевнив, що їхній внесок у майбутню Перемогу є дуже цінним і потрібним; їхні малюнки, листи, рукотворні обереги дуже мотивують українських воїнів, які захищають рідну країну від жорстокого загарбника-окупанта.

Минає рік війни. Україна вистояла. І б'є ворогів так, що не очікували ані вони, ані наші союзники. Рік великих втрат і рік великих звитяг; рік боротьби, героїзму та незламності українського народу; рік, який був у нас завдяки ЗСУ. Ми всі пам'ятаємо світанок 24 лютого 2022 р.: вибухи, страх, невідомість, тривогу... Протягом року усмішку кожної дитини не раз змінювали сльози, а вуста шепотіли молитву про порятунок життя. Ворожа країна хотіла вкрасти без-

турботне дитинство наших дітей, знищити мрії, позбавити захищеності... Саме про це виставка артефактів «Без паузи на війну», яку «Національний музей історії України у Другій світовій війні. Меморіальний комплекс» передав для експонування в нашу бібліотеку. Ця виставка – про дітей війни, про їхній досвід життя у сирих і темних підвалах прифронтових Києва та Чернігова, про серйозний, не на свій вік, погляд хлопчиків і дівчаток на трагічні події дорослого світу.

Юрій Савчук, генеральний директор музею: «У дітей має бути щасливе дитинство. Держава і ЗСУ дбають про це. Усім дорослим боляче від того, що переживають сьогодні діти в Україні. Невеличка частинка цих історій представлена на виставці. Серед українських дітей є справжні волонтери, подвижники, герої. Наприклад, Валерія Єжова».

11-річна чемпіонка світу із шашок завітала до бібліотеки з мамою і молодшою сестричкою. Вражає недитяча позиція, відповідальність

і патріотизм дівчинки. Із липня 2022 р. Валерія, граючи в шашки за донати, за 9 днів збрала 21 тисячу гривень і передала їх у фонд Сергія Притули. Нині юна киянка вже збрала на потреби ЗСУ понад 160 тисяч гривень. Ця дитина, як і сотні інших дітей в Україні, є гідним прикладом для наслідування. Після урочистостей Валерія зіграла партію з десятками охочих. І хоча одразу після завершення урочистостей пролунав сигнал повітряної тривоги, всі перейшли в укриття і змагалися вже там. Багато дітей не мали при собі грошей і грали безкоштовно. Бібліотекарі ж, гості, телевізійники, які захотіли випробувати свої сили, задонатили на ЗСУ за сумарний час тривалості двобоїв (1 год) з Валерією 1200 грн. Звісно, ніхто не зміг обіграти юну талановиту спортсменку. Але це також честь – програти чемпіонці світу.

На другому поверсі книгозбірні усім присутнім дарувала справжні скарби нова книжкова виставка «Україна в боротьбі за Незалежність».

Ви вірите в це?

Майже рік...

А руки тремтять, як уперше...

На рік помінявся наш вік,

На сто постаріло серце.

Попереду ще багато випробувань і невпинний рух уперед, до Перемоги. У цей історичний час ми гартуємось як нація та держава. Ми змінюємо не лише себе, а й увесь світ. Перемога України стане перемогою всіх народів, що цінують свободу, і гарантією неповторення загарбницької агресії. Ми захищаємо в Україні не лише свою незалежність і міжнародний порядок. Ми захищаємо свободу, право кожного на власну мрію. Ми дякуємо кожному, хто діє заради України! Вічна слава кожному, хто поліг у цій святій боротьбі!

Ми ПЕРЕМОЖЕМО!

Слава Україні!

**Людмила БАЦАЙ, заступниця
директора Національної
бібліотеки України для дітей**

НАШІ ПАЗЛИ ПЕРЕМОГИ

- 👍 Ми жили, працювали, навчались;
  - 👍 садили й сапали городи, вирощували сади;
  - 👍 купували меблі в квартири;
  - 👍 шили штори, вибирали фарби для стін;
  - 👍 займалися рукоділлям: в'язали, плели, різали, клеїли;
  - 👍 дивилися кіно і слухали музику;
  - 👍 знімали своє відео і малювали картини;
  - 👍 читали газети-журнали, купували книжки;
  - 👍 любили рідних людей та домашніх тварин.
- Ми жили!

А нас прийшли «звільняти».

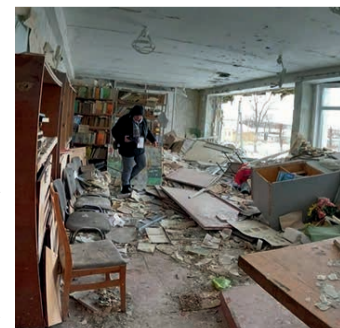
Є безліч фото руйнувань, що нам завдали росіяни. Але мене беруть за живе фото розбитих шкіл і знищених книжок. Школи та книжки – майбутнє держави. Саме шкільні книжки – підручники – забрали зі шкіл Херсону до росії на «експертизу». Саме наші книжки були експонатами на виставці про «екстремізм» в Україні.

Для мене ця світлина – уособлення знищеного мирного життя.

Я розумію, що це моє ставлення, мої переживання. Для інших людей будуть інші доболю щемливі речі. І якась така асоціація: наші почуття – ніби пазли. З них складається прагнення до Перемоги.

Фото взяла у Наталії Зубар.

**Вікторія БОГДАНОВА, вчитель хімії
ліцею «Тріумф» П'ятихатської міської ради**

Моє Придніпров'я Лютий

2 • 75 років тому (1948 р.) народився **Микола Михайлович Дронь**, відомий учений у галузі ракетно-космічної техніки, професор, поет, музикант, автор гімну Дніпропетровського національного університету ім. Олесь Гончара.

10 • 125 років тому (1898 р.) у с. Ганнівка на Катеринославщині (нині – Кіровоградської області) народився **Кость Степовий-Блакитний** (Костянтин Юрійович Пестушко), український військовий діяч часів УНР, отаман Степової дивізії, Головний отаман Холодного Яру. Загинув у бою 9 травня 1921 р.

12 • 125 років тому (1898 р.) на хуторі Широкому Катеринославського повіту народився **Павло Антонович Козар**, український історик, археолог і краєзнавець, громадський діяч, дослідник дніпровської лоцманської служби, учень і співробітник Дмитра Яворницького. Помер 24 квітня 1944 р. у польському місті Радомі.

14 • 105 років тому (1918 р.) народився **Володимир Олександрович Зуєв**, архітектор, автор проєктів будівництва та реконструкції багатьох споруд міста 1960-1980-х рр. Помер 7 червня 1986 р. у Дніпропетровську.

15 • 85 років тому (1938 р.) у с. Знаменівка Новомосковського району народився **Микола Олексійович Малишко**, художник, скульптор, Заслужений художник України, лауреат Національної премії України імені Т. Шевченка (2017).

16-17 • 80 років тому (1943 р.) у м. Павлограді відбулось **антифашистське повстання партизанів і підпільників**.

19 • 115 років тому (1908 р.) у м. Катеринославі народився **Михайло Шатров** (Михайло Олександрович Штейн), журналіст, літератор, краєзнавець. Його книги «Город на трех холмах» (1966), «С вершины полувека» (1969) та «Страницы каменной книги. 60 памятных мест Днепрпетровска» (1969) стали краєзнавчими бестселерами. Помер у Дніпропетровську в грудні 1985 р.

22 • 85 років тому (1938 р.) у с. Бородаївка Верхньодніпровського району народився **Олександр Явтухович Григоренко**, поет-шістдесятник, дисидент, політ'язень. Загинув 19 серпня 1962 р.

23 • 85 років тому (1938 р.) у м. Дніпропетровську народилась **Жанна Євгенівна Воробйова-Фоміна**, художник-графік. Відома в галузі станкової графіки.

24 • 100 років тому (1923 р.) народилась **Клавдія Павлівна Фролова**, філолог, літературо- та мистецтвознавець, критик, громадська діячка. Померла 21 березня 2010 р.

26 • 90 років тому (1933 р.) у м. Дніпропетровську народився **Мойсей Якович Козулін**, художник. Відомий в галузі станкового живопису та графіки. Помер 17 серпня 2012 р. у Дніпропетровську.

Лютий – 375 років тому (1648 р.) на Микитинській Січі **Богдана Хмельницького обрано гетьманом Війська Запорозького**.

• 90 років тому (1933 р.) відкрито **Криворізький науково-дослідний гірничорудний інститут**.

Подала **Світлана ЖИЛНІСЬКА**, завідувач красназвочного відділу ДОУНБ (з календаря «Моє Придніпров'я»)

Дніпровське відлуння любові

На Січеславщині триває марафон дарування книжок обласним бібліотекам. 14 лютого письменники побували в обласній бібліотеці для дітей, а 15-го завітали до Дніпропетровської обласної бібліотеки для молоді. Саме у її гостинних стінах відбулась мистецька імпреза «Відлуння любові». У заході – онлайн – взяли участь здобувачі вищої освіти Дніпропетровського фахового мистецько-художнього коледжу культури, а наживо – бібліотекарі, освітяни, читачі бібліотеки.

Письменники Євген Безус, Євгенія Яворська, Олена Федіна, Людмила Сердюковська, Лариса Омельченко поповнили бібліотечний фонд новими книжками.

Лунали музика і співи Олени Швець-Васіної, проза Людмили Сердюковської та Євгенії Яворської, поезія Євгена Безуса та Олени Федіної. Захід присвятили темі кохання у творчості українських письменників. Основу програми склали твори членів Дніпропетровської

обласної організації Національної спілки письменників України – співавторів двотомного електронного збірника «Відлуння любові».

Утім, йшлося не лише про кохання, а й про любов до України, рідної мови та літератури. На цьому наголосили здобувачі вищої освіти коледжу культури. Студентки 2 курсу Кіра Берковська та Лейла Васюкова прочитали свої поезії, закликаючи юнь любити рідну мову як рідну неньку.

Хвилиною мовчання присутні вшанували пам'ять співавторів збірника, які пішли з життя – Тимура Литовченка, Володимира Вакулєнка-К, Михайла Блехмана.

Голова ДОО НСПУ Фідель Сухоніс наголосив, що лейтмотивом усіх виступів і творів навіть під час війни є думка, що завдяки любові до України, до рідної землі, до красно-го слова, кохання живе і перемагає.

Модерувала імпрезу упорядни-ця збірника Еліна Заржицька.

Завантажити книжку можна за посиланням: <https://dobm.dp.ua/elektrona-biblioteka/>

Пресслужба ДОО НСПУ

Відомі українці про кохання

Журналісти і дизайнери «depo.ua» і «Fix_you_pics» підготували листівки в стилі легендарних вкладишів «Love is», але нз нашим, українським змістом.

Листівки з: https://www.facebook.com/Fix_you_pics/posts/pfbid02sg46rhPRuUhwDIYZptC5VTfwHX6bEnsuxg8bjWBnqn7Up39Hk6Hfrs9BXzmHFdgl та https://ukrop.depo.ua/ukr/literaturniy_ukrop/love-is-po-nashomu-yak-ukrayinski-pismenniki-spokushayut-kohanniam-20170207514752

ЗАСНОВНИК ГАЗЕТИ «ДЖЕРЕЛО» – ПЕРВИННА ПРОФСПІЛКОВА ОРГАНІЗАЦІЯ КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ДНІПРОВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ» ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

Редакційна колегія:

В.М. ВАСИЛИНЕНКО, М.Г. ВАТКОВСЬКА, Ю.М. МОГИЛА,
О.В. ПОЛТОРАЦЬКИЙ, М.І. РОМАНЕНКО,
В.Г. СЕРЕДНЯ, В.В. СИЧЕНКО, Л.О. ШАПРАН

Редактор, фотокор, дизайн і верстка Н.О. АНТОНЕНКО

САЙТ ОБЛАСНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЗЕТИ
«ДЖЕРЕЛО»:

gdjerele.jimdofree.com

Свідоцтво про реєстрацію
ДП № 2244-982ПП від 24.01.2019.

Формат А3.

Адреса редакції:
49006, Дніпро, вул. Володимира
Антоновича, 70, Дніпровська
академія неперервної освіти.
Тел. 0952303947, 732-48-48.

E-mail: GDjerele@ukr.net